

MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

školní rok 2023/2024

KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÉ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Písenná zkouška

Školní písenná zkouška je tvořena písemnou prací a je jednou ze tří povinných částí maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury (didaktický test, písenná práce, ústní zkouška). V písenné práci jsou ověřovány dovednosti spojené s produkcí textu.

Žák, který koná maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury, prokáže **V PÍSEMNÉ PRÁCI** osvojení následujících dovedností:

- vytvoří text podle zadaných kritérií
- zpracuje v písenné práci zadané téma
- orientuje se v komunikační situaci vymezené zadáním písenné práce
- zvolí formu písemného projevu adekvátní účelu textu
- využije znalostí základních znaků funkčních stylů, slohových postupů a útvarů
- využije informace z výchozích textů (např. textů, grafů, tabulek)
- dovede v písemném projevu funkčně použít jazykové prostředky
- využívá znalostí jazykové normy a kodifikace (pravopis, morfologie, lexikologie, syntax)
- použije jazykové prostředky adekvátní dané komunikační situaci / danému slohovému útvaru
- prokáže šíři a pestrost slovní zásoby
- používá pojmenování v odpovídajícím významu
- uplatňuje zásady syntaktické a kompoziční výstavby textu
- ovládá zásady výstavby větných celků
- respektuje formální prostředky textové návaznosti
- uplatňuje znalost kompozičních principů při tvorbě textu
- vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text

Žák si vybírá **jedno téma** z celkového počtu **5 zadání**, která ředitel školy určí v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem. Součástí zadání mohou být výchozí texty různého charakteru (např. písmenný text, graf, tabulka, mapa, obrázek, schéma včetně jejich kombinací) a jsou společná všem oborům. Zadání obsahují typ textu, neboli **slohový útvar, který musí splňovat veškeré formální, pravopisné, lexikální, stylistické a syntaktické náležitosti**. Jedno zadání obsahuje zdravotnickou tematiku.

Zadání jsou zveřejněna v okamžiku zahájení písenné práce, a to písenně na záznamovém archu každého maturanta. Žáci mohou využít volné listy papíru s razítkem školy ke zpracování konceptu písenné práce. Tyto listy odevzdají spolu s čistopisem práce, nejsou však součástí hodnocení.

Na napsání písemné práce z českého jazyka má každý maturant **120 minut čistého času** (výběr zadání, plánování, napsání písemné práce). Každý maturující může během psaní používat Pravidla českého pravopisu, žádné další pomůcky vyjma psacích potřeb není dovoleno používat. Jestliže žák používá k psaní práce hůlkové písmo, musí podtržením velkého písmene rozlišit velká a malá písmena.

Rozsah písemné maturitní práce je stanoven **minimální hranicí v počtu 250 slov**, maximální hranice není dána. Stanovený rozsah písemné práce je také uveden na záznamovém archu. Práce, jejíž rozsah nedosahuje stanovené minimální hranice počtu slov, se nehodnotí a žák je klasifikován známkou nedostatečnou.

Písemnou práci hodnotí vyučující českého jazyka a literatury, a to striktně podle školou zpracované metodiky, která je společná všem oborům a všem hodnotícím.

Hodnocení je zaznamenáno v předem stanovené bodové škále, která je následně převedena na klasifikaci 1 – 5, a bude zveřejněno do termínu ústní maturitní zkoušky.

Na **celkovém hodnocení** předmětu český jazyk a literatura se hodnocení písemné práce podílí **40%**.

Tabulka pro převedení bodové hodnocení na známku

počet bodů	klasifikace
30 – 27 bodů	1
26 – 22 bodů	2
21 – 17 bodů	3
16 – 12 bodů	4
méně jak 12 bodů	5

KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Během ústní zkoušky z českého jazyka a literatury pracují žáci s pracovním listem. Pracovní list obsahuje úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla a úryvek z neuměleckého textu. Při rozboru úryvků postupuje žák podle **obecné struktury**. Součástí celkového hodnocení je hodnocení **souladu výpovědi žáka s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury**.

Obecná struktura rozboru uměleckého a neuměleckého textu

Kritérium	Ověřované vědomosti a dovednosti
ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU	I. část • zasazení výňatku do kontextu díla • téma a motiv • časoprostor • kompoziční výstavba • literární druh a žánr
	II. část • vypravěč/lyrický subjekt • postava • typy promluv • veršová výstavba
	III. část • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku
LITERÁRNĚ HISTORICKÝ KONTEXT LITERÁRNÍHO DÍLA	• kontext autorovy tvorby • literární/obecně kulturní kontext
ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU	I. část • souvislost mezi výňatky • hlavní myšlenka textu • podstatné a nepodstatné informace • domněnky a fakta • komunikační situace (např. účel, adresát)
	II. část • funkční styl • slohový postup • slohový útvar • kompoziční výstavba výňatku • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury je hodnocena podle **čtyř následujících kritérií**:

1. Analýza uměleckého textu:

- I. část (téma a motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární durh a žánr)
- II. část (vypravěč/lyrický subjekt, postava, typy promluv, veršová výstavba)
- III. část (jazykové prostředky)

2. Literárně historický kontext literárního díla

3. Analýza neuměleckého textu

- I. část (porozumění textu, charakteristika komunikační situace)
- II. část (funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky)

4. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

První a třetí kritérium je rozděleno na dílčí kritéria, žák je tedy hodnocen celkem v 7 oblastech. Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále 0-1-2-3-4. **Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy 28.**

Pro hodnocení ústní zkoušky platí následující **vnitřní podmínky hodnocení**.

Pro analýzu uměleckého textu (1. kritérium) a literárněhistorický kontext literárního díla (2. kritérium) platí:

- 1. **Za první a druhé kritérium dohromady** musí žák získat **alespoň 4 body**. Pokud získá méně než 4 body, je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body.
- 2. **Za kritérium analýza uměleckého textu** musí žák získat **alespoň 3 body**. Pokud získá méně než 3 body, je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body.

Hodnocení kritéria výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury se vztahuje k výkonu žáka v průběhu celé zkoušky. Pro toto kritérium platí **vnitřní podmínka hodnocení**:

- 3. Pokud žák získá **v některé z dílčích částí ústní zkoušky** (tzn. v I. až III. části analýzy uměleckého textu a/nebo v rámci charakteristiky literárněhistorického kontextu a/nebo v I. až II. části analýzy neuměleckého textu) **0 bodů**, může být v kritériu výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury hodnocen **maximálně 3 body**.

KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

V rámci ústní zkoušky může žák získat **maximálně 28 bodů**. Žák vykoná zkoušku úspěšně, jestliže získá **minimálně 13 bodů**.

Na celkovém hodnocení zkoušky z českého jazyka a literatury se hodnocení ústní zkoušky podílí 60%.

Tabulka pro převod bodového hodnocení na známku

Hranice úspěšnosti zkoušky	4 (dostatečný)	3 (dobrý)	2 (chvalitebný)	1 (výborný)
13 bodů	13 – 16 bodů	17 – 22 bodů	23 – 25 bodů	26 – 28 bodů

KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Bodová škála hodnocení ústní zkoušky

Body	ANALÝZA UMĚLECKÉHO A NEUMĚLECKÉHO TEXTU
0	• Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře • Analýza textu je nedostatečná • Tvrzení jsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi
1	• Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře • Analýza textu je dostatečná • Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi
2	• Ve sdělení se občas vyskytují nedostatky • Pomoc zkoušejícího je nutná občas • Analýza textu je dobrá • Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi
3	• Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle • Analýza textu je velmi dobrá • Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi
4	• Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují • Pomoc zkoušejícího není nutná • Analýza textu je výborná • Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi
	CHARAKTERISTIKA LITERÁRNĚHISTORICKÉHO KONTEXTU
0	• Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře
1	• Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře
2	• Ve sdělení se občas vyskytují nedostatky • Pomoc zkoušejícího je nutná občas
3	• Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle
4	• Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují • Pomoc zkoušejícího není nutná
	VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY
0	• Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve vysoké míře vyskytují nedostatky - nebo • Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje • Argumentace je nedostatečná

1	• Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Projev není plynulý, v jeho struktuře se ve větší míře vyskytují nedostatky • Argumentace je dostatečná
2	• Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Projev není občas plynulý, v jeho struktuře se občas vyskytují nedostatky • Argumentace je dobrá
3	• Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle • Argumentace je velmi dobrá
4	• Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se téměř nevyskytují • Argumentace je výborná

KRITÉRIA HODNOCENÍ ŽÁKŮ S PŘIZNANÝM UZPŮSOBENÍM PODMÍNEK MZ

Hodnotitelé písemných prací i ústních zkoušek se při posuzování výkonu žáka řídí doporučením ŠPZ vydaným pro konkrétního žáka. Na základě doporučení ŠPZ jsou podmínky žáků s PUP MZ upraveny následujícím způsobem:

1. uzpůsobení procesního charakteru – např. úprava prostředí, navýšení časového limitu, obsahové a formální úpravy zadání zkoušek, použití kompenzačních pomůcek, technická nebo speciálně pedagogická asistence, použití Slovníku spisovné češtiny, Slovníku synonym pro písemnou práci apod.

2. odlišnosti v hodnocení:

Ústní zkouška:

a) symptomy označené ŠPZ, které mají vliv na oblast hodnocení Výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury (např. menší slovní zásoba, problémy se skloňováním a časováním, nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu) jsou hodnoceny podle upravené charakteristiky

	VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY
0	• Výpověď je obsahově na hranici srozumitelnosti nebo je nesrozumitelná • Výpověď převážně není v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje • Argumentace je nedostatečná
1	• Výpověď je obsahově obtížněji srozumitelná • Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Nedostatky ve větší míře brání srozumitelnosti projevu v komunikaci se zkoušejícím • Argumentace je dostatečná
2	• Výpověď je obsahově občas obtížněji srozumitelná, občas je v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Nedostatky v zásadě nebrání srozumitelnosti projevu v komunikaci se zkoušejícím • Argumentace je dobrá
3	• Výpověď je v malé míře obtížněji srozumitelná, většinou je souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Nedostatky nebrání srozumitelnosti projevu v komunikaci se zkoušejícím • Argumentace je velmi dobrá
4	• Výpověď je obsahově srozumitelná, zpravidla v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury • Nedostatky se objevují výjimečně a nemají vliv na komunikaci se zkoušejícím • Argumentace je výborná

b) pokud se jedná o symptom, který ovlivňuje ostatní oblasti hodnocení, neupravuje se hodnocení posunem bodové škály, ale zkoušející se snaží projevům symptomu předejít, zmírnit je nebo s nimi citlivě pracovat tak, že např. zopakuje otázku, položí doplňující otázku, požádá o vyjasnění, napíše otázku na papír, žák větu/slovo napíše; pokud žák ani po vyčerpání uvedených kroků ze strany zkoušejícího nereaguje, nebo pokud nesplnil zadání, je hodnocen jako intaktní žák

c) pokud se jedná o symptomy, které nemají přímou vazbu na oblasti hodnocení, ale mohou výkon žáka či postoj zkoušejícího negativně ovlivňovat (např. impulzivita, hyperaktivita, kývání tělem), je zkoušející připraven tyto projevy tolerovat, případně se je snažit snižovat svým citlivým a pozitivním přístupem

Písemná práce:

Kritéria hodnocení v oblasti **1A (Téma, obsah) a 1B (Komunikační situace, slohový útvar)** jsou **zcela shodná** s kritérii hodnocení intaktních žáků, specifické poruchy učení se do nich nepromítají.

K odlišnostem v hodnocení dochází na základě doporučení ŠPZ v těchto oblastech hodnocení:

2A (Pravopis, tvarosloví, slovtvorba):

specifické chyby (např. vynechávání písmen, záměna písmen tvarově podobných, vynechávání nebo nepřesné přiřazování diakritických znamének, obtíže v určování hranic v písmu) jsou pouze označeny, nejsou zahrnuty do hodnocení

v případě gramatických chyb je kritérium 2A navýšeno o 1 bod

2B (Lexikum):

kritérium je navýšeno o 1 bod, pokud má žák v doporučení ŠPZ uvedené symptomy jako např. menší slovní zásoba, opakování slov, nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu

3A (Větná syntax, textová koheze):

pokud má žák v doporučení ŠPZ uvedené symptomy jako např. nedostatky ve slovosledu, jsou pouze označeny, nejsou zahrnuty do hodnocení

3B (Nadvětná syntax, koherence textu):

pokud má žák v doporučení ŠPZ uvedené symptomy jako např. obtíže s kompoziční výstavbou textu, jsou pouze označeny, nejsou zahrnuty do hodnocení

	Datum	Podpis
Projednáno oborovou komisí PhDr. Vladimíra Horáková	31. 8. 2023	
Schválil/a: PhDr. Marcela Křiváková, PhD.		